

Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Γ' Λυκείου ▪ Τμήματα διετούς προετοιμασίας
Κλείδα για το επαναληπτικό διαγώνισμα Νοεμβρίου 2024

Διδαγμένο κείμενο

A.1. α. Λάθος, β. Σωστό, γ. Σωστό

(2 μονάδες x 3 προτάσεις = 6 μονάδες)

A2. «οἱ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοὺς / ὅσοι μὴ εὖ αὐτὸ ποιοῦσιν ἀμαρτάνουσιν»

- Οι νομοθέτες κάνουν αγαθούς τους πολίτες με τη **συνήθεια**. Αυτή είναι και η **θέληση** του κάθε νομοθέτη. Ὅσοι δεν κατορθώνουν αυτό (: το **ἐθίζειν**), **αποτυγχάνουν στο έργο τους**. Σ' **αὐτὸ** ἄλλωστε διαφέρει και το καλό πολίτευμα από το λιγότερο καλό. Ἐτσι, η δεικτική αντωνυμία παραπέμπει στο **βαθμὸ ἐπιτυχίας του έργου των νομοθετῶν και τη συνακόλουθη ποιότητα του πολιτεύματος**. (4 μονάδες)

⇒ **Εναλλακτικά:** Η διάκριση των πολιτευμάτων σε **ἀγαθὰ και φαῦλα** γίνεται με κριτήριο την επιτυχία του έργου του νομοθέτη, ο οποίος οφείλει να παράσχει στον πολίτη καθοδήγηση, ἐθίζοντάς τον στην αρετή. Ἐτσι, η αποτελεσματική σύνδεση του **ἔθους** με το **ἦθος** μέσα στην πολη αποτελεί το ανώτατο ποιοτικό κριτήριο για την επιτυχία του έργου νομοθέτη και του πολιτεύματος.

B1. κατά την προτεινόμενη μοριοδότηση, 10 μονάδες.

Το μέσον μπορεί να προσδιοριστεί με βάση δύο κριτήρια: τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά.

«**Λέγω τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον ... ὅπερ ἐστὶν ἐν και τὸ αὐτὸ πᾶσιν**»

- **α) Μέσον με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια** («κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα»): Η έννοια του μέσου στα πράγματα ορίζεται αντικειμενικά, πρόκειται δηλαδή για ένα **αριθμητικό** μέσο με δύο βασικά γνωρίσματα: πρώτο ότι το μέσο αυτό είναι ένα και, αφού καθοριστεί, **αμετάβλητο** και δεύτερο ότι το μέσον αφού οριστεί, είναι το ίδιο και ισχύει για όλα τα πράγματα. Είναι αυτό που **ισαπέχει** από τα δύο άκρα του πράγματος. Δεν επιδέχεται άρνηση ή αντίρρηση, γιατί ορίζεται αντικειμενικά με βάση αριθμητικά δεδομένα. (2 μονάδες)

«**πρὸς ἡμᾶς δὲ ὁ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδὲ ταῦτόν πᾶσιν**»

- **β) Μέσον με βάση τα υποκειμενικά κριτήρια** («πρὸς ἡμᾶς»): Η έννοια του μέσου στον άνθρωπο δεν ορίζεται με αντικειμενικά αριθμητικά δεδομένα. Η υποκειμενικότητα των κριτηρίων παραπέμπει στις **ανθρώπινες ανάγκες** και στον διαφορετικό τρόπο που ικανοποιούνται από κάθε άνθρωπο. Υπάρχει ωστόσο ένας γνώμονας που προσανατολίζει κάθε φορά το μέσο· αυτό είναι «το **πρέπον**» (δέον) που συνδέεται από τη μια με ένα αίτημα ισορροπίας του ανθρώπου και από την άλλη με τη **φρόνηση**. Επειδή το δέον, αυτό που χρειάζεται κάθε άνθρωπος για να περιέλθει σε κατάσταση ισορροπίας, διαφοροποιείται ανά περίπτωση, ο Αριστοτέλης εύλογα αναγνώρισε **στη μεσότητα που αφορά τον άνθρωπο ότι δεν είναι μία και μοναδική και ούτε ίδια για όλους τους ανθρώπους**. Αυτό το μέσο είναι σχετικό και ο προσδιορισμός του εξαρτάται από τον ίδιο τον άνθρωπο, ο οποίος με τη χρήση της λογικής μπορεί να συνεκτιμᾷ διάφορους αστάθμητους και μεταβλητούς παράγοντες, όπως τις ιδιαίτερες ανάγκες του, τις περιστάσεις, την εποχή, τον τόπο, τα κοινωνικά πρότυπα κτλ. (3 μονάδες)

- **μήτε πλεονάζει / μήτε ἐλλείπει:** Η κάθε αρετή κατά τον Αριστοτέλη είναι μεσότης, είναι δηλ. το μέσον ανάμεσα στα δύο άκρα, την υπερβολή και την έλλειψη, που έχουν και τα δύο αρνητικό χαρακτήρα. Ἐτσι, ο ανδρείος βρίσκεται στο μέσον, ενώ στο ένα άκρο — της υπερβολής — βρίσκεται ο θρασύς και στο άλλο άκρο — της έλλειψης — ο δειλός. Το ίδιο συμβαίνει και με τις αρετές της σωφροσύνης και της πραότητας, που είναι μεσότητες. στο άκρο της υπερβολής σχετικά με τις αρετές αυτές βρίσκεται, αντίστοιχα, ο ακόλαστος και ο οργίλος. Ο Αριστοτέλης δεν αναφέρει καν το άκρο της έλλειψης σχετικά με τις αρετές αυτές, επειδή συναντάται πολύ πιο σπάνια από το άκρο της υπερβολής. (2 μονάδες)

Ο Αριστοτέλης, στην προσπάθειά του να προσδιορίσει την έννοια της «μεσότητας», αναφέρεται και στις έννοιες της «υπερβολής» και της «έλλειψης». **υπερβολή, έλλειψις, μέσον:** Ας θυμηθούμε καταρχάς το αρχαιοελληνικό γνωμικό: μέτρον ἄριστον. Ο Αριστοτέλης το αποδέχεται και τονίζει: Στο πεδίο των παθῶν και των πράξεων ο άνθρωπος κάνει επιλογές· μπορεί να ξεπεράσει το μέσον-μέτρο (υπερβολή) ή να υστερήσει ως προς αυτό (έλλειψις). Για παράδειγμα, υπερβολή, έλλειψη και εύρεση του μέτρου μπορεί να υπάρξει στη διατροφή, την άσκηση, την εκδήλωση οργής, τη δαπάνη χρημάτων κ.ά. **Στόχος του ενάρετου είναι σε κάθε περίπτωση το μέτρο, η επίτευξη της μεσότητας.**

- **κατά (αυτό) τὸ πρᾶγμα – πρὸς ἡμᾶς: Αντίθεση:** Με το συγκεκριμένο **αντιθετικό δίπολο** ο Αριστοτέλης εκφράζει τη διάκριση που κάνουμε **σήμερα** ανάμεσα στο αντικειμενικό και το υποκειμενικό (ακριβέστερα: ανάμεσα σε ένα δεδομένο υποχρεωτικό για όλους και την προσωπική επιλογή). Στο πεδίο της ηθικής, τονίζει ο φιλόσοφος, πολύ πιο σπουδαία είναι η προσωπική επιλογή που κατευθύνεται από τη γνώση και τη λογική: *ἐν πᾶσι δὲ τὸ μέσον τὸ πρὸς ἡμᾶς βέλτιστον· τοῦτο γάρ ἐστιν ὡς ἡ ἐπιστήμη κελεύει καὶ ὁ λόγος* (Ηθικά Εὐδήμια 1220b27-28). (3 μονάδες)
⇒ Αξίζει να επισημάνουμε ότι οι όροι «αντικειμενικός» και «υποκειμενικός» δεν υπήρχαν στην ελληνική γλώσσα κατά την εποχή του Αριστοτέλη και αποτελούν δικές του επινοήσεις. Όπως συχνά οι επιστήμονες βρίσκονται αντιμέτωποι με την ανάγκη να εκφράσουν με τις κατάλληλες λέξεις τις νέες ιδέες ή επιστημονικές τους συλλήψεις, έτσι και ο Αριστοτέλης, για να πλησιάσει στον προσδιορισμό των εννοιών αυτών, χρησιμοποίησε τον όρο «κατ' αυτό τὸ πρᾶγμα», «τοῦ πράγματος», «κατά το πρᾶγμα», για την έννοια της αντικειμενικότητας και τον όρο «πρὸς ἡμᾶς» για την υποκειμενικότητα.
- **περαιτέρω αντιθέσεις:**
  - για το ίδιο το «τὸ πρὸς ἡμᾶς»: *μήτε πλεονάζει ≠ μήτε ἐλλείπει*
  - **αντικειμενικό:** *ὄπερ ἐστὶν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσι ≠ υποκειμενικό: τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδὲ ταῦτὸν πᾶσιν»*

B2. 5 σημεία (•) x 2 μονάδες = Μονάδες 10.

Ο Αριστοτέλης αρχίζει το νέο επιχείρημα (ἔτι) με αναφορά σε όσα ο άνθρωπος έχει από τη φύση και όχι από εθισμό. Κάποια ανθρώπινα χαρακτηριστικά (πχ. αισθήσεις) δόθηκαν a priori από τη φύση ως δυνατότητες και, όταν αναπτύχθηκαν πλήρως, περιήλθαν στην ἐνεργεία κατάσταση (ικανότητες).

- Είναι θεμελιώδης στη φιλοσοφία του Αριστοτέλη η διάκριση – συχνά αντιθετική – των εννοιών δύναμις και ἐνεργεία. **Δύναμις είναι η δυνατότητα** που έχει ένα πράγμα ή ένα ον να γίνει ή να κάνει κάτι, ενώ η **ἐνεργεία** είναι η (μεταγενέστερη) **πραγμάτωση** αυτής της δυνατότητας: π.χ. ο χαλκός είναι δύναμις ανδριάντας. Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι η ἐνεργεία (πραγμάτωση) είναι πιο σημαντική από την δύναμις. Συνδέει μάλιστα τὰς δυνάμεις με το πρότερον και τὰς ἐνεργείας με το ὕστερον: οι δυνάμεις έχουν μόνο **χρονική προτεραιότητα** έναντι τῶν ἐνεργειῶν και όχι αξιολογική.
- Αυτό συμβαίνει επειδή η **ἐνεργεία** εξαρτάται από την **προσπάθεια** που καταβάλλει κάθε άνθρωπος, την **προσωπική ευθύνη και προαίρεση**, ενώ η **δύναμις** σχετίζεται με την ίδια τη **φύση** (σταθερό δεδομένο). **Δυο παραδείγματα από την καθημερινή ζωή** αποδεικνύουν την αλήθεια αυτής της θέσης: για να αποκτήσει κανείς την ιδιότητα του οικοδόμου ή του κιθαριστή θα πρέπει να ασκηθεί στο χτίσιμο και το παίξιμο της κιθάρας αντιστοίχως. Ανάλογα για να γίνει κανείς δίκαιος θα πρέπει να πράττει δίκαιες, ενάρετες πράξεις (ἔξη). Στη συνέχεια, εισάγει την έννοια της **ποιότητας** στις πράξεις: δεν αρκεί λοιπόν να εξασκείται κανείς σε μια πράξη, αλλά οφείλει να εξασκείται με τον σωστό τρόπο.
- Οπωσδήποτε ο Πλούταρχος μεταχειρίζεται τον όρο **ἔξις** με την αριστοτελική του σημασία, ως **μόνιμη ιδιότητα** («θετική» / «ευπρεπής»), την οποία ο άνθρωπος έχει αποκτήσει με τη βοήθεια της φρονήσεως. Ακόμη και η ασαφής παραπομπή ότι η ψυχή λέγεται να κατέχει δύναμη, πάθος, ἔξη, φαίνεται ότι έχει ενδεχομένω **αριστοτελική προέλευση**. Η λέξη **δύναμη** ορίζεται ως **«αφετηρία ή υλικό του πάθους» και θυμίζει την παραπάνω αντίστιξη δυνάμει-ἐνεργεία**. Για τον Πλούταρχο «η ἔξη, ..., είναι ισχύς και κατάσταση της δύναμης του αλόγου, που προέρχεται από τη συνήθεια». Έτσι προκύπτει ότι οι δύο τους **συμφωνούν** ότι η ἔξη είναι κατάσταση πραγμάτωσης.
- Ο Πλούταρχος όμως επιφέρει ορισμένες **διαφοροποιήσεις** στη σημασία των εννοιῶν της αριστοτελικής ηθικής. Προσεγγίζει δηλαδή τις ηθικές αρετές μέσα από την **αντίθεση λόγου-πάθους** ως «ἐλλειψη πάθους» και κυρίως «**συμμετρία παθῶν και μεσότητα**». **Για τον Πλούταρχο καθοριστικός είναι ο ρόλος του ἔλλογου μέρους της ψυχής** καθώς ο λόγος «εμφυτεύει» τις ηθικές αρετές μέσω της φρόνησης, «**κάνοντας τη δύναμη του παθητικού ευπρεπή ἔξη**». Ίσως έτσι να προχωρεί ένα βήμα παραπέρα από την κεντρική θέση του

Αριστοτέλη ότι η ηθική αρετή δεν είναι έμφυτη, αλλά επίκτητη ιδιότητα του χαρακτήρα (ήθους), παρουσιάζοντας τον λόγο να λαμβάνει τον καίριο ρόλο στη διαδικασία απόκτησης των αρετών.¹

- Επιπλέον, όπως ο Αριστοτέλης επισημαίνει «ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται», η επανάληψη δηλαδή ενεργειών με όμοιο πρόσημο είναι συγχρόνως η αιτία και το μέσον για τη δημιουργία των ηθικών αρετών, παρόμοια και ο Πλούταρχος θεωρεί ότι η έξη καταλήγει στη δημιουργία ή στη φθορά της αρετής εφόσον «παιδαγωγήθηκε» σωστά ή άσχημα από τον λόγο («γίνεται, αφενός, κακία, αν το πάθος παιδαγωγήθηκε άσχημα από το λόγο, και, αφετέρου, αρετή, αν (το πάθος) παιδαγωγήθηκε σωστά»). Και ο Πλούταρχος συµμερίζεται προφανώς τη θέση του Αριστοτέλη ότι, αν η αρετή δεν ήταν αποτέλεσμα παιδαγωγικής διεργασίας δεν θα υπήρχε καν ανάγκη δασκάλου (οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξαντος, ... κακοί).

Παρά, λοιπόν, τις όποιες επιμέρους διαφοροποιήσεις, η προσέγγιση του Πλουτάρχου σχετικά με τη λειτουργία του εθισμού και του λόγου στη διαμόρφωση των αρετών καταλήγει σε παρόμοια συμπεράσματα με τα Ηθικά Νικομάχεια του Αριστοτέλη. [575 λέξεις]

B3. α. Λάθος β. Σωστό γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Λάθος

B4. 5 λέξεις x 2 μονάδες = 10 μονάδες

έξη ⇒ απέχον

έκτος ⇒ ἔξι

αρετή ⇒ ἀριθμητικὴν

εδώδιμος ⇒ φαγεῖν

τάγμα ⇒ προστάξει

¹ Τ.Θ.(ΙΕΠ): «ο Πλούταρχος παρεκκλίνει από την κεντρική θέση του Αριστοτέλη». Ο θεματοθέτης εκλαμβάνει τον όρο «εμφύτευση» ως φύσει.

Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Ξενοφώντος, Κύρου Ανάβασις, 3. 1. 32-35

Πρωτότυπο Κείμενο	Μετάφραση
<p>Ἐπεὶ δὲ πάντες συνήλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὄπλων ἑκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἄμφι τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύκτες. Ἐνταῦθα Ἰερώνυμος Ἠλεῖος πρεσβύτατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε.</p> <p>Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρώσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ' ἔφη, καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἄπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.</p> <p>Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὧς, ἦν δύνωνται, ἀπολέσωσιν.</p>	<p>Αφού λοιπόν όλοι συγκεντρώθηκαν, παρακάθησαν στον ελεύθερο χώρο μπροστά από τις σκηνές του στρατοπέδου· και οι στρατηγοί και οι λοχαγοί που συγκεντρώθηκαν ήταν περίπου εκατό. Κι όταν συνέβησαν αυτά ήταν [πια] σχεδόν μεσάνυκτα. Τότε ο Ιερώνυμος από την Ηλεία που ήταν ο πιο μεγάλος (στην ηλικία) από τους λοχαγούς του Προξένου άρχισε να μιλά ως εξής.</p> <p>“Σε εμάς, στρατηγοί και λοχαγοί, που (/επειδή) βλέπουμε τα όσα συμβαίνουν φάνηκε καλό και οι ίδιοι να συγκεντρωθούμε και εσάς να καλέσουμε κοντά, για να συζητήσουμε αν μπορούμε (να αποφασίσουμε) κάτι σωστό. Πες λοιπόν, είπε (ο Ιερώνυμος) και εσύ, Ξενοφώντα, όσα ακριβώς (ανέφερες) και σε εμάς.”</p> <p>Ἐπειτα από αυτό ο Ξενοφώντας είπε τα εξής. “Αλλά αυτά βέβαια όλοι (τα) γνωρίζουμε, ότι δηλαδή ο (Πέρσης) βασιλιάς και ο Τισσαφέρνης έχουν συλλάβει όσους μπόρεσαν από εμάς, ενώ για τους υπόλοιπους σχεδιάζουν εμφανώς κακά σχέδια (/ είναι φανερό ότι δολοπλοκούν), για να (μας) εξοντώσουν, αν μπορέσουν.”</p>

Γ2. 5 σημεία (•) x 2 μονάδες = 10 μονάδες.

Στο παρόν απόσπασμα ο Ξενοφών εκφράζει τους λόγους για τους οποίους οι Έλληνες στρατηγοί και λοχαγοί οφείλουν να επιδείξουν σθένος και γενναιότητα.

- Απέναντι στη **δύσκολη κατάσταση** στην οποία βρίσκονται στην παρούσα περίπτωση, εφόσον οι εχθροί σχεδιάζουν την εξόντωσή τους («ἐπιβουλεύουσιν ὡς ἀπολέσωσιν»), επισημαίνεται ότι **θα πρέπει να κάνουν ό,τι απαιτείται** για να μην περιέλθουν υπό την εξουσία των εχθρών, αλλά το αντίστροφο.
- Δείχνοντας δηλαδή σε αυτή την ευκαιρία («καιρόν») οι ίδιοι γενναιότητα, παρά το **μικρό αριθμό τους** («τοσοῦτοι ὄντες»), θα **παραδειγματίσουν** και τους **στρατιώτες** τους να συμπεριφερθούν αναλόγως, καθώς αποτελούν για εκείνους **πρότυπα συμπεριφοράς** («πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι»).
- Αν δηλαδή οι ανώτεροι στο στράτευμα δείξουν ότι φοβούνται, όμοια θα συμπεριφερθούν και οι στρατιώτες τους. Αν όμως βρίσκονται σε **ετοιμότητα** («παρασκευαζόμενοι») εναντίον των εχθρών και **παρακινούν** τους υπολοίπους προς την ίδια κατεύθυνση, οι στρατιώτες θα τους **ακολουθήσουν** («ἔψονται») και θα προσπαθήσουν να τους **μιμηθούν** («πειράσονται μιμῆσθαι»).
- Αυτό άλλωστε είναι και το αναμενόμενο: οι απλοί στρατιώτες πρέπει να ακολουθούν και να μιμούνται όσους είναι στρατηγοί, ταξίαρχοι και λοχαγοί. Άλλωστε **οι τελευταίοι εισέπραξαν στην ειρήνη περισσότερους μισθούς και δέχονταν σπουδαιότερες τιμές από εκείνους** («καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε»). Ἐτσι, θα πρέπει **στον πόλεμο να θεωρούν χρέος τους να μεριμνούν και να κοπιάζουν εκ των προτέρων για το καλό των στρατιωτών τους** («ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἦν που δέη»).
- Ο Ξενοφών προτείνει τελικά ότι εν προκειμένω οι στρατηγοί θα μπορούσαν να προσφέρουν μεγάλη υπηρεσία στο στράτευμα αν μεριμνούσαν ώστε **να οριστούν το συντομότερο δυνατό νέοι στρατηγοί και λοχαγοί στη θέση εκείνων που χάθηκαν** («ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων»).

Γ3. 10 λέξεις x 1 μονάδα = 10 μονάδες

- ή δήλη (/ ή δηλος)   • ή άθυμος
- (ῶ) νύξ   • (ῶ) άνερ   • στρατηγέ   • (ῶ) στρατιῶτα
- τοῦ βασιλέως   • τῶ βασιλεῖ   • τῶ στρατεύματι   • τοῖς στρατεύμασι(ν)

Γ4.α. εντοπισμός ενός εκ των δύο = 1^η μονάδα + ανάλυσή του = 2^η μονάδα, 2 μονάδες

Εντοπισμός ενός εκ των δύο: (1 ^η μονάδα)	Ανάλυσή του: (2 ^η μονάδα)
I. <u>ἄπερ</u> καὶ πρὸς ἡμᾶς (ἔλεξας) ▪ σύστοιχο στο ενν. ἔλεξας	→ <u>οὔσπερ</u> λόγους καὶ πρὸς ἡμᾶς ἔλεξας
II. Ἐκ τούτου λέγει <u>τάδε</u> Ξενοφῶν ▪ σύστοιχο στο λέγει.	→ <u>τούσδε</u> (τούς) λόγους ...

Γ4.β. 2 σημεία (•) x 1 μονάδα = 2 μονάδες

- ὀρῶσι   Υποκείμενο της μετοχής το ἡμῖν, συνημμένη στη δοτική προσωπική.
— (αιτιολογική ή αναφορικο-αιτιολογική μετοχή)
- συνελθεῖν   Υποκείμενο του τελικού απαρεμφάτου το ἡμᾶς, ετεροπροσωπία.
(υποχρεωτική, λόγω της απρόσωπης σύνταξης. Το Υ εξάγεται από τη δοτ. προσωπική)

Γ4.γ. 5 σημεία (•) x 1 μονάδα = 5 μονάδες

- ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν   Εμπρόθετος (επιρρ.) προσδιορισμός που δηλώνει το ποσό κατά προσέγγιση, ως Κατηγορούμενο στα Υποκείμενα του ρ. ἔγένοντο, «στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί».
- Ταῦτα   Υποκείμενο στο ρήμα ἦν (Αττική σύνταξη).
- Ἡμῖν   Δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου ή ποιητικού αιτίου, στο ρηματικό επίθετο ποιητέα.
- παρασκευαζόμενοι   Κατηγορηματική μετοχή, που αποδίδεται στο Υποκείμενο ὑμεῖς του ρήματος φανερὸί ἦτε (μετάσταση νοηματικού κέντρου από το ρήμα στη μετοχή).
- ὑμῖν   Αντικείμενο στο ρήμα (ακολουθίας) ἔψονται.

Γ4.δ. 1 σημείο (•) x 1 μονάδα = 1 μονάδα

— «ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνοι (γένωνται) ἐφ' ἡμῖν».

- γενώμεθα, (γένωνται)   το ρήμα έχει και στις δυο περιπτώσεις τη σημασία «εναπόκειμαι, εξαρτώμαι, υπακούω, υποτάσσομαι», λόγω της σύνταξής του με εμπρόθετο επιρρηματικό προσδιορισμό που δηλώνει εξάρτηση / υποταγή / υπακοή, ἐπὶ τοῖς βαρβάροις - ἐφ' ἡμῖν.